

1. Téma   **1.3 Rozpočet domácnosti** 1.3.3 Majetok a zdroje financovania

2. Vyučovaci predmet, odporúčaná veková kategória

Základy spoločenských vied, Osobné a rodinné financie

2. stupeň ZŠ, nižší stupeň viacročných gymnázií

3. Kľúčové slová

Majetok, zdroje financovania, rodinný rozpočet, zárobkový majetok, nezárobkový majetok, spotrebný majetok, dobrý dlh, zlý dlh.

4. Ciele

- naučiť sa rozlišovať druhy majetku a zdroje financovania domácnosti.
- naučiť sa zostavovať súvahu domácností.

5. Základné pojmy

Majetok domácnosti sú všetky aktíva, ktoré rodina vlastní alebo používa. Z hľadiska hospodárenia domácnosti je vhodné majetok rozdeľovať na zárobkový a spotrebný (nezárobkový).

Zárobkový majetok* má väčšinou kladný dopad na cash flow rodiny (napr. peniaze na stavebnom sporení, nakúpené podielové listy otvorených podielových fondov, byt na prenájom). Pre lepšie pochopenie je tento majetok označovaný ako PENIAZONOSIČI.

Spotrebný majetok* má väčšinou záporný dopad na cash flow rodiny (napr. vybavenie domácnosti, auto, vlastný byt). Niektorí autori tento majetok označujú ako PENIAZOŽRÚTI.

Zdroje financovania sú všetky pasíva, vďaka ktorým rodina financuje svoj majetok (aktíva). Zdroje financovania môžeme rozdeliť na vlastné zdroje a na dlhy (záväzky).

Vlastné zdroje sa rovnajú rozdielu medzi hodnotou majetku domácnosti a jej dlhmi (záväzkami). Vlastné zdroje vznikajú kumulovaním prebytkov hospodárenia domácnosti.

Dlhy (záväzky) domácnosti členíme na dobré a zlé. **Dobré dlhy** pomáhajú rodine bohatnúť a v konečnom dôsledku zlepšujú cash flow rodiny. Vďaka **zlým dlhom** rodina chudobnie a v konečnom dôsledku zhoršuje jej cash flow.

* Niektorí autori (R. Kiyosaki a ďalší, ktorí z neho vychádzajú) pre Zárobkový majetok používajú pojem Aktíva a pre Spotrebný majetok pojem Pasíva. Pojmy Aktíva a Pasíva v tomto zmysle neodporúčame používať, aktíva a pasíva sú oficiálne účtovné pojmy a majú odlišný význam.

6. Cvičenie

Cvičenie 1: Majetok a dlhy

Utvorte 3 – 4 členné tímy a rozdajte im kartičky. Úlohou je roztriediť kartičky

- na majetok a dlhy
- podľa jednotlivých druhov majetku (Zárobkový, Spotrebný)
- podľa jednotlivých druhov dlhov - záväzkov (Dobré dlhy, Zlé dlhy)

Riešenie:

Majetok rodiny		Dlhy rodiny	
Zárobkový:	Peniaze na stavebnom sporení Peniaze na termín. vklade Byt na prenájom Akcie SPP Otvorené podielové fondy	Dobré dlhy:	Hypotéka Pôžička od rodičov
Spotrebný:	Vlastný byt Vybavenie domácnosti Kožuch Auto* Chata* Pes* Obrazy*	Zlé dlhy:	Kreditná karta Spotrebiteľský úver Leasing Nebanková pôžička

Poznámky:

- Ak študenti (žiaci) nepoznajú niektoré pojmy (napr. Otvorené podielové fondy), kartičku vyraďte.
- Pojem Byt je v sade 2x. Raz ako Vlastný byt a za druhé ako Byt na prenájom. Opýtajte sa študentov, aký je rozdiel medzi oboma druhmi „Bytov“.
(Byt na prenájom prináša rodine pasívny príjem vo forme nájomného, kým vlastný byt znamená pre rodinu len výdavky).
- Niektoré kartičky sú označené hviezdíčkou (auto, chata, pes, obrazy). Študenti tieto kartičky zaradia väčšinou medzi Spotrebný majetok. Opýtajte sa študentov, prečo sú označené hviezdíčkou.
(Ide o spotrebný majetok, z ktorého môže rodina urobiť majetok zárobkový. Auto môže rodina využívať len pre svoju potrebu (spotrebný majetok), ale môže ho tiež využívať na podnikanie (zárobkový majetok). Rovnako tak môže chatu prenajímať (potom sa zo spotrebného majetku stane majetok zárobkový), môže predávať šteňatá alebo mať obrazy ako investíciu (je ochotná ich neskôr predať a zarobiť na nich). Ak si obrazy chce ponechať, potom ide o majetok spotrebný).
- Pod nebankovou pôžičkou môžete študentom priblížiť niektoré nebankové subjekty, ktoré požičiavajú domácnostiam peniaze za veľmi nevýhodných podmienok.

Cvičenie 2: Majetok a dlhy rodiny Hrubých

Zostavte súvahu domácnosti Huga a Hermíny Hrubých ku koncu roka 2017. K dispozícii máte nasledujúce kartičky:

MAJETOK	DLHY	ZÁROBKOVÝ MAJETOK
NEZÁROBKOVÝ MAJETOK	DOBRÉ DLHY	ZLÉ DLHY
RODINNÝ DOM 118 115 €	AUTO 10 630 €	BYT NA PRENÁJOM 59 057 €
HYPOTÉKA NA DOM 98 430 €	LEASING NA AUTO 8 662 €	DLH NA KREDIT. KARTE 1 181 €
SPOTREBITEĽSKÝ ÚVER 9 843 €	STAVEBNÉ SPORENIE 6 300 €	TERMÍNOVANÝ VKLAD 1 575 €
VYBAVENIE DOMÁCNOSTI 19 686 €	ZÁHRADNÝ ALTÁNOK 9 056 €	HYPOTÉKA NA BYT 51 183 €

Úlohy:

- a) Rozdeľte kartičky na MAJETOK a DLHY. Zistite celkovú hodnotu Majetku a Dlhov rodiny Hrubých.

riešenie: Majetok celkom 224 419 €, dlhy 169 299 €

- b) Prečo sa nerovná Majetok a Dlhly? Ako by ste nazvali rozdiel medzi Majetkom a Dlhmi (55 120 €)

Zdrojom financovania potrieb rodiny nie sú len dlhy, ale aj vlastné zdroje. Napr. Hrubí si obstarali dom za 118 115 € ale hypotéku majú len 98 430 €. 19 686 € tak dali „zo svojho“, zo svojich úspor = z vlastných zdrojov. Tiež vybavenie domácnosti

za 19 686 € financovali čiastočne zo svojich vlastných zdrojov (časť si pravdepodobne obstarali na spotrebiteľský úver).

- c) Myslíte si, že je rodina Hrubých predĺžená (má príliš veľa dlhov vzhľadom k svojmu majetku) alebo nie?
Nechajte študentov v tímoch diskutovať a nech sa zjednotia na spoločnom stanovisku. Rodina Hrubých na 1. pohľad nie je predĺžená, pretože majetok je o 55 120 € vyšší než ich dlhy. Ale... (viď bod e))
- d) Rozdeľte majetok rodiny Hrubých na Zárobkový a Spotrebný a dlhy na Dobré a Zlé.
Zárobkový majetok = 66 932 €, Spotrebný majetok = 157 487 €, Dobré dlhy = 149 613 €, Zlé dlhy = 19 686 €.
- e) Pozrite sa znovu na kartičky a zväzte, či je rodina Hrubých predĺžená alebo nie.
Rodina Hrubých má pomerne vysoké zlé dlhy. Celkové dlhy sú tak oveľa vyššie než Zárobkový majetok. Ak by Hrubí prišli o príjmy (choroba, úraz, prepustenie z práce a pod.), tak by mali problém dlhy splácať. V najhoršom prípade by museli predať byt, ktorý prenajímajú. Ani to by však všetky ich problémy nevyriešilo, pretože by zároveň museli splatiť hypotéku na tento byt (51 183 €), a na splatenie zlých dlhov by zostalo len 7 874 €. Rodina Hrubých nie je predĺžená, ale je značne zadĺžená a dlhy nemá kryté zárobkovým majetkom.

7. Kontrolné otázky

- Čo je to majetok domácnosti? Uveďte príklady.
- Čo sú to zdroje financovania domácnosti? Uveďte príklady.
- Vysvetlite rozdiel medzi Zárobkovým a Spotrebným majetkom.
- Vysvetlite rozdiel medzi Dobrým a Zlým dlhom.
- Ktorý majetok u väčšiny rodín v SR prevažuje? Zárobkový alebo Spotrebný?
Spotrebný majetok, tzn. rodina Hrubých je typickou slovenskou rodinou.
- Má väčšina rodín v SR viac dlhov než vlastných zdrojov alebo naopak?
Väčšina rodín má viac vlastných zdrojov. Výnimkou môžu byť mladé rodiny, ktoré si obstarali vlastné bývanie na úver (hypotéku alebo úver zo stavebného sporenia); potom väčšinou ich dlhy presahujú vlastné zdroje.

8. Pomôcky, zdroje a odkazy

- Janíčková, D., Lang, J.: Finančná gramotnosť pre každého. Inštitút finančnej gramotnosti a vzdelávania, Bratislava 2013. ISBN 978-80-971403-1-1
- kartičky na Cvičenie 1 a 2 – Majetok a dlhy, Majetok a dlhy rodiny Hrubých

9. Poznámky

Kartičky na Cvičenie 1

Majetok rodiny
Zárobkový
Peniaze na stavebnom sporení
Peniaze na termín. vklade
Byt na prenájom
Akcie SPP
Otvorené podielové fondy
Spotrebný
Vlastný byt
Vybavenie domácnosti
Kožuch
Auto*
Chata*
Pes*
Obrazy*
Dlhy rodiny
Dobré dlhy
Hypotéka
Pôžička od rodičov
Zlé dlhy
Kreditná karta
Spotrebiteľský úver
Leasing
Nebanková pôžička

Kartičky na Cvičenie 2

MAJETOK
NEZÁROBKOVÝ MAJETOK
Rodinný dom 118 115 €
Hypotéka na dom 98 430 €
Spotrebiteľský úver 9 843 €
Vybavenie domácnosti 19 686 €
DLHY
DOBRÉ DLHY
Auto 10 630 €
Leasing na auto 8 662 €
Stavebné sporenie 6 300 €
Záhradný altánok 9 056 €
ZÁROBKOVÝ MAJETOK
ZLÉ DLHY
Byt na prenájom 59 057 €
Dlh na kreditnej karte 1 181 €
Termínovaný vklad 1 575 €
Hypotéka na byt 51 183 €